

TORSTEN BENGTTSSON

SIDAN 1

Erik möter en haj

Lärarmaterial

VAD HANDLAR BOKEN OM?

Erik och pappa är på semester. De ligger på stranden och solar. Erik läser en bok om hajar och berättar om hajar för pappa. Efter ett tag vill Erik bada, men pappa undrar om det finns hajar i vattnet och vill hellre hyra en trampbåt. När de är ute med trampbåten ser de plötsligt en fena som simmar mot dem. Kan det vara en vithaj?

LGR 11 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Lässtrategier för att förstå och tolka texter samt för att anpassa läsningen efter textens form och innehåll. (SV åk 1–3)
- Lyssna och återberätta i olika samtalssituationer. (SV åk 1–3)
- Berättande texters budskap, uppbyggnad och innehåll. Hur en berättande text kan organiseras med inledning, händelseförlopp och avslutning samt litterära personbeskrivningar. (SV åk 1–3)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Läsna och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.

LGRS 11 CENTRAL INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Berättande texters budskap, uppbyggnad och innehåll. Hur en berättande text kan organiseras med inledning, händelseförlopp och avslutning. (SV åk 1–6)
- Kommunikation för olika syften. Lyssna, svara, fråga, berätta samt uttrycka önskemål och känslor. (SV åk 1–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Tala och samtala i olika sammanhang.
- Läsna, förstå och reflektera över olika texter.

FÖRUTSPÅ

Innan ni läser: Läs texten på baksidan av boken. Låt eleverna skriva 2–3 meningar om vad de tror boken kommer att handla om. De ska fundera på vilket huvudtema boken har och motivera sina svar.

SAMTAL/REFLEKTION

Kortskrivning (cirka 5 minuter). Enskilt skriver eleven sina tankar om boken. Dessa tankar kan sedan användas som underlag för följande diskussion:

1. Vad var bra med boken?
2. Vad var mindre bra med boken?
3. Var det något i boken som du inte förstod?
4. Välj ut ett stycke ur boken som berörde dig och läs det högt för gruppen.
5. Beskriv Erik. Vad får man veta om honom?

SKRIVA EN FAKTATEXT

Gå först igenom hur en faktatext är uppbyggd och vilka språkliga drag som finns hos en sådan text.

Börja med att titta på vilka ämnesspecifika ord eleverna behöver kunna för att skriva en faktatext om t.ex. vithajen. Exempel på sådana ord är: saltvatten, fena, vassa tänder, hotad art, ungar. Dessa ord kan vara bra att skriva upp på lappar och sätta upp synligt i klassrummet. Ett bra sätt att repetera orden kan vara att ta fram en elev och hålla ett av orden ovanför huvudet på denna elev. De andra eleverna ska beskriva ordet (utan att säga själva ordet). Eleven med ordet ovanför sig gissar vilket ord det kan vara.

Låt sedan eleverna fundera över vad de vill veta mer om vithajen. Lista elevernas frågor. Exempel på frågor:

Titta tillsammans på hur en faktatext är uppbyggd. Välj en text som är lätt att följa. Dela ut texten så att alla elever har var sin. Visa även texten på din interaktiva tavla eller via projektorn. Ställ frågor och låt eleverna undersöka texten. Hur börjar texten? (Den börjar alltid med en inledning som berättar vad texten ska handla om.) Vad kommer sedan? Varför är texten indelad i olika stycken? Var i stycket ser man vad det handlar om? I vilket tempus är texten skriven? Vilka verb är vanliga i en faktatext? (Är, har, finns ...)

Ta sedan reda på information om vithajen, t.ex. genom att läsa texter eller se en kort film.

Gör därefter en sexfältare tillsammans med eleverna kring vithajen. Välj rubriker som passar till de frågor som kommit upp i klassen eller andra rubriker, som du tycker är viktiga att få med i faktatexten. Lär eleverna att det är enklast att skriva stödord. Ta med de ämnesspecifika ord som ni har satt upp i klassrummet. På nästa sida finns ett exempel på en sexfältare.

När ni har fyllt i sexfältaren har ni en bra grund till faktatexten. Skriv texten tillsammans i gruppen/klassen. Tänk högt och låt eleverna svara på dina funderingar (t.ex. Hur börjar en faktatext?).

SEXFÄLTARE

Inledning	Utseende	Var finns vithajen/boplats?
Föda	Livscykel	Hot mot vithajen

FACIT

Läsförståelse

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

1. Vad gör Erik och hans pappa?
Erik och hans pappa är på semester. De är vid stranden.
2. Vad äter en vithaj?
En vithaj äter sälar.
3. Vad hyr Erik och hans pappa?
Erik och hans pappa hyr en trambåt.
4. Varför tycker Eriks pappa att de ska ropa på hjälp när de sitter i trambåten?
Eriks pappa tycker att de ska ropa på hjälp för att de ser en hajfena.
5. Varför har en brugd öppen mun när den simmar?
Brugden har en öppen mun för att den fångar smådjur och växter som finns i havet.
6. Vad är en brugd för sorts djur?
En brugd är en sorts haj.

Frågor mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

7. Varför vill Eriks pappa inte bada?
Eriks pappa vill inte bada för han är rädd för hajar.
8. Varför håller Eriks pappa händerna för ögonen på sidan 10?
Eriks pappa håller händerna för ögonen för han tror att det är en haj som kommer att äta upp dem och han blir rädd.

Frågor bortom raderna

 (Fundera och ge egna svar.)

9. Varför tror du att båten som Erik och hans pappa hyr kallas för trambåt?
Eget svar.
10. Varför tror du att Erik håller sin pappa i handen när de ska bada?
Eget svar.
11. Var tror du att de är på semester?
Eget svar.
12. Är du rädd för något djur?
Eget svar.

Vilket ord saknas?

Erik och pappa är på **semester**. Solen skiner och det är varmt. Nu är de vid **stranden**. Erik ligger under ett **parasoll** och läser en bok om **hajar**. Han vet nästan allt om hajar.

– Kolla pappa! En **vithaj**!

Erik visar en bild på en stor haj.

– Oj då. Den har många **tänder**, säger pappa.

– Den äter **sälar**, säger Erik.